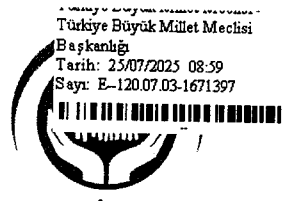

T.C.
AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

2025 AİLE YILI

ACELE

Sayı : E-72079556-610-16940314

Konu: Soru Önergeleri (7/25340-7/25344-7/25345-7/25346-7/25347-7/25451-7/26742-7/26743-7/26744-7/26746-7/26747)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

- İlgi : a) 21.03.2025 tarihli ve 1602186 sayılı yazınız.
b) 21.03.2025 tarihli ve 1602196 sayılı yazınız.
c) 21.04.2025 tarihli ve 1615003 sayılı yazınız.

İlgi yazılar ekinde alınan Diyarbakır Milletvekili Sayın Dr. M. Sezgin TANRIKULU tarafından Bakanlığımıza yöneltilen 7/25340, 7/25344, 7/25345, 7/25346, 7/25347, 7/25451, 7/26742, 7/26743, 7/26744, 7/26746 ve 7/26747 Esas Numaralı yazılı soru önergelerine, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99 uncu maddesi uyarınca hazırlanan cevabi yazımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Mahinur ÖZDEMİR GÖKTAŞ
Bakan

Ek:

- 1 - 7/25340 Cevap Metni (1 Sayfa)
- 2 - 7/25344 Cevap Metni (3 Sayfa)
- 3 - 7/25345- 25347 Cevap Metni (5 Sayfa)
- 4 - 7/25346 Cevap Metni (2 Sayfa)
- 5 - 7/25451 Cevap Metni (1 Sayfa)
- 6 - 7/26742 Cevap Metni (4 Sayfa)
- 7 - 7/26743 Cevap Metni (5 Sayfa)
- 8 - 7/26744 Cevap Metni (3 Sayfa)
- 9 - 7/26746 Cevap Metni (5 Sayfa)
- 10 - 7/26747 Cevap Metni (2 Sayfa)

7/25340	GK	126
7/25344	"	"
7/25345-	"	"
7/25346	"	"
7/25347	"	"
7/25451	"	"
7/26742	"	144
7/26743	"	"
7/26744	"	"
7/26746	"	"
7/26747	"	"

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Doğrulama Kodu: CA360606-4DD1-47DC-BB8F-099206154563

Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/ashb-ebys>

Eskişehir Yolu Söğütözü Mah. 2177. Sk. No:10/A Pk: 06510 Çankaya/ ANKARA

KEP Adresi : ashb@hs01.kep.tr

Bilgi için: Aynur İLHAN ÇAK

Sosyal Çalışmacı

Telefon No: (312) 705 73 30

**Diyarbakır Milletvekili Sayın Dr. M. Sezgin TANRIKULU'na Ait 7/26744 Esas Numaralı
Yazılı Soru Önergesine İlişkin Cevap Metni**

Bakanlığımız tarafından kadınların işgücüne ve istihdama katılımını artırmak, bu yönde toplumsal bilinci geliştirmek ve böylece kadınların ekonomik güçlenmesini desteklemek amacıyla ilgili kurum ve kuruluşlarla iş birliği içerisinde birçok politika ve proje hayata geçirilmektedir.

Türkiye’de kadının güçlenmesi konusunda ulusal mekanizma olan Bakanlığımızca uygulamaya konulan ve 2024-2028 yıllarını kapsayan “Kadının Güçlenmesi Strateji Belgesi ve Eylem Planı”nda 2028 yılına kadar kadınların ekonomik alanda güçlenmesine yönelik olarak belirlenen politikalar; kadınların çalışma hayatına daha aktif katılım sağlaması ve değişen işgücü piyasası dinamikleri doğrultusunda ekonomik hayatta söz sahibi olmasını sağlamak temel amacıyla kurgulanmıştır. Bu kapsamda;

- Bakanlığımız tarafından kadınların ekonomik olarak güçlendirilmesi amacıyla “Kadınların Kooperatifler Yoluyla Güçlendirilmesi Projesi” ve “Türkiye’de Kadın-Erkek Eşitliğine Duyarlı Planlama ve Bütçeleme Projesi” yürütülmüştür. Halihazırda ise “Türkiye’nin Mühendis Kızları Projesi”, ‘Hobin İşin Olsun Projesi’ ve “Geleceğini Kuran Genç Kadınlar Projesi” devam etmektedir.
- Bu projelerin yanında kadınların ekonomik ve toplumsal hayata katılımlarının güçlendirilmesi amacıyla Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ile “Kadın Girişimciliğinin Geliştirilmesine Yönelik İş Birliği Protokolü” ve TÜBİTAK ile “Bilimsel Araştırma-Geliştirme, Yenilik ve Bilimsel Etkinlik İş Birliği Protokolü” imzalanmış olup, “kadingirisimci.gov.tr” internet sitesi erişime açılmıştır. Bahse konu internet sitesinde Kadın Kooperatifleri Ağına kayıtlı kadınlar için “Ben De Varım” uygulaması hayata geçirilmiştir. Ayrıca, kadın kooperatiflerinin güçlendirilmesi kapsamında Tarım ve Orman Bakanlığı ve Ticaret Bakanlığı iş birliğinde imzaladığımız “Kadın Kooperatiflerinin Güçlendirilmesi İş Birliği Protokolü” çerçevesinde çalışmalar yürütülmüştür.
- Bu çalışmaların yanı sıra; kadın istihdamının artırılması, kadın girişimciliğinin teşvik edilmesi ve kadın kooperatiflerinin güçlendirilmesi amacıyla Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu ile “IPARD Programına İlişkin İş Birliği Protokolü”, İŞKUR ile “İş Pozitif Programı İş Birliği Protokolü”, OSTİM Organize Sanayi Bölgesi Müdürlüğü ile “OSTİM İş Birliği Protokolü”,
- Hepsiburada ile “Türkiye’nin Girişimci Kadınları İş Birliği Protokolü”, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile “Kadınların ve Engelli Bireylerin Ekonomik ve Sosyal Hayata Katılımlarının Güçlendirilmesine Yönelik İş Birliği Protokolü” ve Reges Elektrik ile “Kadınlar için Enerji Okulu İş Birliği Protokolü” imzalanmış olup, Protokoller kapsamında çalışmalar yürütülmektedir.

İş ve aile yaşamının uzlaştırılması amacıyla işgücü piyasasını düzenleyen kanunlarda önemli ilerlemeler kaydedilmiştir. 10 Şubat 2016 tarihi itibarıyla yürürlüğe giren 6663 sayılı Gelir Vergisi Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun kapsamında, kadın çalışanlar ve ebeveynlerin özlük hakları ile doğuma bağlı yarı zamanlı ve kısmi çalışma haklarına ilişkin önemli düzenlemeler yapılmıştır.

2025 yılında ilan edilen Aile Yılı kapsamında aile kurumunu destekleyici adımlar atılmaktadır. Bu doğrultuda "Doğum Sonrası Yarım Zamanlı Çalışma Hakkının Kullanımına İlişkin Yönetmelik", 18.07.2025 tarihli ve 32959 Sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Bu Yönetmeliğe göre kadın ve erkek memurlar doğum veya evlat edinme sonrası analık ya da babalık izninin bitiminden itibaren çocuğun ilköğretim çağına başladığı tarihi takip eden ay başına kadar yarı zamanlı çalışabilecektir. Haftalık 20 saatlik çalışma esasına dayalı bu düzenleme, ebeveynlerin çocuklarının gelişimine daha fazla zaman ayırmalarına ve aile içi bağların güçlendirilmesine doğrudan katkı sağlayacaktır.

Diğer taraftan Bakanlığımızca 0-36 ay çocukların bakımı ve gelişiminin fırsat eşitliği sağlanarak desteklenmesi ile kadınların iş ve özel hayat dengesini sağlamaya yönelik ev temelli bakım hizmetlerinin standart ve nitelikli sunulması amacıyla UNICEF Türkiye iş birliğinde çeşitli ülkelerdeki farklı uygulamalardan yararlanılarak ve günümüz ihtiyaçları, toplumun sosyokültürel yapısı göz önüne alınarak tamamlayıcı bir model önerisi olarak *Nitelikli Çocuk Bakıcıları Aracılığıyla Ev Temelli Çocuk Bakım Hizmet Modeli Geliştirme Projesi* yürütülmektedir.

Ayrıca Bakanlığımız denetiminde bulunan özel kreş ve gündüz bakımevleri gerçek ve özel hukuk tüzel kişileri tarafından açılan kuruluşlar olup kuruluş binası, personel, işleyiş vb. ile ilgili ruhsatlandırma, denetim ve rehberlik işlemleri tarafımızca yürütülmektedir. Erken çocukluk dönemi bakım hizmetlerinin yaygınlaştırılması çalışmaları kapsamında ilgili paydaş kurumlar ile istişare toplantıları gerçekleştirilerek kreş ve gündüz bakımevleri kurucu ve/veya adaylarına mevcut devlet yardımları ve teşvik uygulamalarına yönelik farkındalık ve tanıtım çalışmaları yürütülmektedir.

Bununla birlikte, erken çocukluk döneminde yer alan tüm çocukların kreş hizmetlerinden eşit olarak yararlanabilmesi ve sosyal ve ekonomik düzey farklılığı olmadan fırsat eşitliğinin sağlanabilmesi amacıyla mevzuat doğrultusunda özel kreş ve gündüz bakımevleri kapasitelerinin yüzde üçü, il müdürlüklerimizce tespit edilerek Ücretsiz Bakım Hizmeti kapsamında çocukların ücretsiz yararlanması için kullanılmaktadır.

Ek olarak *Gebe veya Emziren Kadınların Çalıştırılma Şartlarıyla Emzirme Odaları ve Çocuk Bakım Yurtlarına Dair Yönetmelik* hükümleri kapsamında birden çok kadın çalışanı olan iş yerlerinde 0-6 yaş çocuk bakımına ilişkin kadın çalışanlar için düzenleme bulunmaktadır.

Ayrıca, Bakanlığımızca yürürlüğe konulan Kadının Güçlenmesi Stratejisi Belgesi ve Eylem Planı (2024-2028)'nda iş ve aile yaşamının uyumlaştırılması öncelikli politika alanlarından biri olarak belirlenmiş ve konuya ilişkin aşağıdaki faaliyetlere yer verilmiştir;

- İş ve aile yaşamının uyumlaştırılması konusundaki mevzuat düzenlemeleri, kadın erkek eşitliği perspektifiyle yeniden gözden geçirilecek ve gerekli düzenlemeler yapılacaktır.
- Okul öncesi eğitimden başlayarak okul ve mesai saatlerini uyumlaştıracak okul sonrası eğitim mekanizmaları (etüt, hobi-sanatsal faaliyetler, spor faaliyetleri) geliştirilecektir. Bununla birlikte, çocuk bakımı konusunda yapılan düzenlemelere aşağıda yer verilmiştir;
- Özel sektör, kreş ve gündüz bakımevleri ile okul öncesi eğitim amacıyla gerçekleştireceği yatırımlar için bölgesel desteklerden (sigorta primi, vergi muafiyeti/indirimi) faydalanabilmektedir.
- Özel kreş ve gündüz bakımevleri faaliyete geçtiği vergilendirme döneminden itibaren beş vergilendirme dönemi boyunca gelir ve kurumlar vergisinden istisna tutulmaktadır.

- 150’den fazla kadın çalışanı olan işyerlerinde, 0-6 yaşındaki çocukların bırakılması, bakımı ve emziren çalışanların çocuklarını emzirmeleri için işveren tarafından, çalışma yerlerinden ayrı ve işyerine yakın bir yurdun kurulması zorunludur.
- İşverenin, kadın çalışanlarının her bir çocuğu için aylık brüt asgari ücretin yüzde 50’sini ödemeyi doğrudan bu hizmetleri sağlayan kreş ve bakımevlerine yapmaları kaydıyla, bu tutar gelir vergisinden istisna tutulmaktadır.

Bakanlığımızca Tarım ve Orman Bakanlığı iş birliğinde yürütülen, AB ve Türkiye tarafından finanse edilen “Kadınların Kooperatifler Yoluyla Güçlendirilmesi Projesi” ile kadın kooperatiflerinin güçlendirilmesi, sürdürülebilirliklerinin sağlanması, kurumsal kapasitelerinin geliştirilmesi, görünürlüklerinin artırılması ve yaygınlaştırılmaları hedeflenmiştir. Proje uygulama dönemi 15 Eylül 2021 tarihi itibarıyla başlamış olup, Aralık 2024’de tamamlanmıştır.

Bakanlığımızın ana faydalanıcı, Türkiye Cumhuriyeti Strateji ve Bütçe Başkanlığı’nın eş faydalanıcı olduğu ve Birleşmiş Milletler Kadın Birimi’nin uygulayıcı ortaklığı ile hayata geçirdiğimiz “Türkiye’de Kadın Erkek Eşitliğine Duyarlı Planlama ve Bütçeleme Uygulanması Projesi”, 2020 yılının Aralık ayında başlamış olup Aralık 2024’te tamamlanmıştır. Proje ile Türkiye’de kadın erkek eşitliğine duyarlı planlama ve bütçeleme sistematik ve sürdürülebilir bir şekilde geliştirilmesi yoluyla kadınları ve kadın erkek eşitliğini daha da güçlendirmek amaçlanmıştır.

Bakanlığımız ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı iş birliğinde, Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) ve Sabancı Vakfı tarafından yürütülen “Geleceğini Kuran Genç Kadınlar Projesi” ile NEET (ne eğitimde ne istihdamda olan) grubundaki genç kadınların sorunlarını ve ihtiyaçlarını daha görünür hale getirmek, yerel ve ulusal gündemdeki yerlerini pekiştirmek ve bu sorunların belirlenmesi ve ihtiyaçların karşılanması için mekanizmalar oluşturmak amaçlanmıştır. 2021 yılı Aralık ayında başlayan Proje Mart 2025’te tamamlanmış olup, 2025-2027 yılları arasında “Geleceğini Kuran Genç Kadınlar Projesi Faz II” şeklinde devam etmektedir.

Öte yandan Ülkemizde ücret eşitsizliğinin önlenmesine yönelik yasal düzenlemeler ve başvuru mekanizmaları hayata geçirilmiştir Anayasa’nın 10 uncu maddesinde; “*Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir. Kadınlar ve erkekler eşit haklara sahiptir. Devlet, bu eşitliğin yaşama geçmesini sağlamakla yükümlüdür. Bu maksatla alınacak tedbirler eşitlik ilkesine aykırı olarak yorumlanamaz*” hükmü yer almaktadır. Yine Anayasa’nın 55 inci maddesinde; “*Devlet, çalışanların yaptıkları işe uygun adaletli bir ücret elde etmeleri ve diğer sosyal yardımlardan yararlanmaları için gerekli tedbirleri alır*” hükmüne yer verilmiştir.

Ayrıca, 4857 sayılı İş Kanunu’nun 5 inci maddesinde; aynı veya eşit değerde bir iş için cinsiyet nedeniyle daha düşük ücret kararlaştırılmayacağı hüküm altına alınmıştır. Bu düzenlemelere rağmen, yalnızca cinsiyet nedeniyle eşit olmayan ücret belirlenmesi halinde yargı yoluna başvurulabileceği gibi, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına ve Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu’na başvuru yapılması da mümkündür.

Soru önergesinde yer alan diğer konular, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının görev ve faaliyet alanı içerisinde bulunduğundan Bakanlığımızca değerlendirilememiştir.